DTU Bibliotek

Denne fil er downloadet fra

Danmarks Tekniske Kulturarv

www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på *www.tekniskkulturarv.dk/about*

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

DTU Bibliotek Danmarks Tekniske Universitet | Anker Engelunds Vej 1 2800 Kgs. Lyngby | Tlf. 45 25 72 50 | bibliotek@dtu.dk www.bibliotek.dtu.dk

DB

Danmarks Deltagelse i
Verdensudstillingen i
Brysel 1910.

Kbh. 1912.

DB

Denne Bog
tilhører
Industriforeningen
i
Kjøbenhavn.

DANMARKS DELTAGELSE

VERDENS UDSTILLINGEN I BRYSSEL 1910

BERETNING GIVET AF KOMMISSARIEN

061.4 (100) Bryssel

Exposition universelle internationale de Bruxelles 1910

Danmarks Deltagelse i Verdensudstillingen.

1912

DANMARKS DELTAGELSE

I

VERDENS-UDSTILLINGEN I BRYSSEL 1910

BERETNING AFGIVET
AF KOMMISSARIATET

KØBENHAVN

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKIÆR)

MCMXII

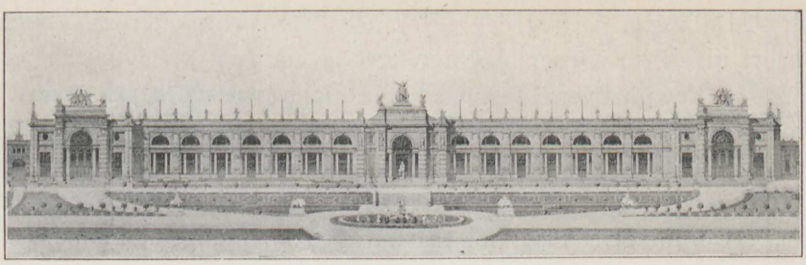

Udstillingens Hovedfaçade (den belgiske Afdeling).

VERDENSUDSTILLINGENS OPRINDELSE.

Belgien er et af de Lande, hvor Udstillingsvæsenet kan siges at have taget størst Opsving, og det er vel nok det Land, der i den sidste Menneskealder har afholdt de fleste Stor-Udstillinger.

Men Belgien er ogsaa som skabt for Udstillinger; alene dets Beliggenhed som Gennemgangsland for den uhyre Trafik mellem de tre store Lande — England, Tyskland og Frankrig — er af den største Betydning i saa Henseende; dets rigt udviklede Industri, dets Kapitalrigdom og forholdsvis store Folkemængde gør det iøvrigt vel egnet til at være Udstillingscentrum.

Umiddelbart efter Afslutningen af Udstillingen i Liège 1905 traadte en foreløbig Komité sammen bestaaende af: Senator Dupret, Bryssels første Borgmester De Mot, Generaldirektør for Sporvejene i Bryssel Jansson, samt den Deputerede Lemonnier, for at skaffe den fornødne Kapital til Sikring af en Verdensudstilling i 1910, og allerede et halvt Aar efter — den 18. April 1906 — stiftedes under Regeringens Medvirken »Société anonyme: Compagnie de l'Exposition de Bruxelles« med en Aktiekapital af ca. 3 Millioner Francs og 490 Garanter.

Der valgtes en »Comité exécutif« med Borgmester De Mot som Præsident, og til denne Komité, der straks traadte i Virksomhed, blev det overdraget at forberede, planlægge og ordne

alt Udstillingen vedrørende; Komitéen overdrog atter sin Fuldmagt til de to Generaldirektører, Grev A. van der Burch og Eugéne Keym, hvem det egentlige Organisationsarbejde saaledes kom til at paahvile.

Samtidig blev Hr. Ernst Acker udset til Udstillingens Arkitekt.

Komitéens første Opgave maatte nødvendigvis blive at faa fastslaaet Udstillingens Plads for saa hurtigt som muligt at kunne paa-

Havebrugsudstillingen. (Den tyske Afdelings Bygninger ses i Baggrunden).

begynde de forskellige Planeringsarbejder, Vej- og Jernbaneanlæg, Beplantninger m. m. Allerede den 8. Marts 1907 forelaa en Overenskomst mellem Regeringen og de to interesserede Kommuner, Bruxelles og Forstaden Ixelles; Pladsen blev valgt i den nordøstlige Del af Byen omkring det ny Kvarter, hvor »Avenue Louise« udmunder i »Bois de la Cambre«.

Den 28. Januar s. A. udnævntes det belgiske Regeringskommissariat for Verdensudstillingen med Hertugen af Ursel som General-

kommissær og Hr. J. Gody som Kommitteret samt Hr. J. B. Storms som Generalsekretær.

Den 30. Oktober rettede »Comité exécutif« en almindelig Henvendelse til Udstillere saavel i Udlandet som i Belgien om at deltage i en Verdensudstilling i Bryssel 1910 og om hver for sit Lands Vedkommende at danne officielle Kommissariater til at træde i Forhandling med den belgiske Komité.

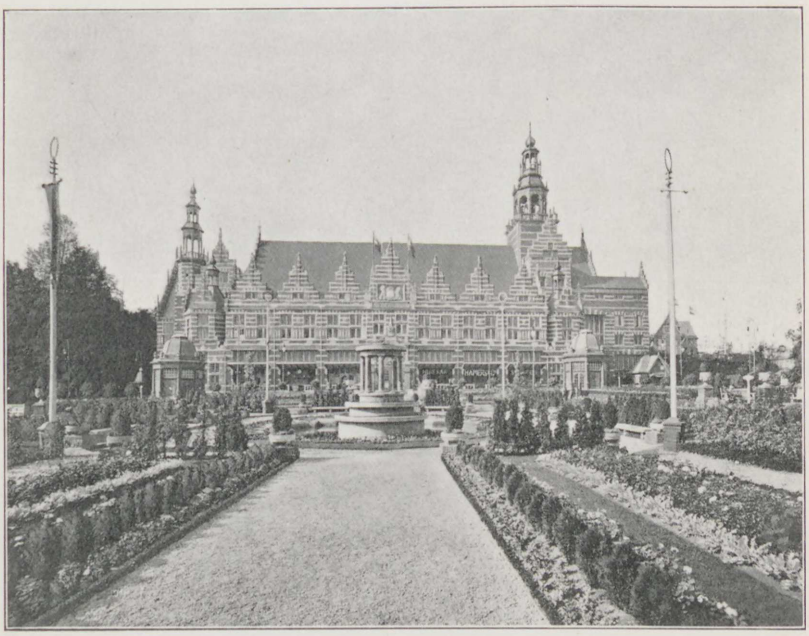

Den hollandske Afdeling.

I denne Henvendelse anbefaledes Bryssel som et af Hovedknudepunkterne for Verdenstrafiken, som Hovedstaden i et Land, der fra gammel Tid ejer store og værdifulde Kunstsamlinger, og som samtidig repræsenterer en mægtig Industri.

Udstillingen skulde omfatte særskilte Afdelinger for Kunst, Videnskab, Industri, Handel, Kolonivæsen og Landbrug, og under den skulde der afholdes Kongresser, Konferencer, Fester etc.

Med Undtagelse af Kunstafdelingen, der var henvist til den fra

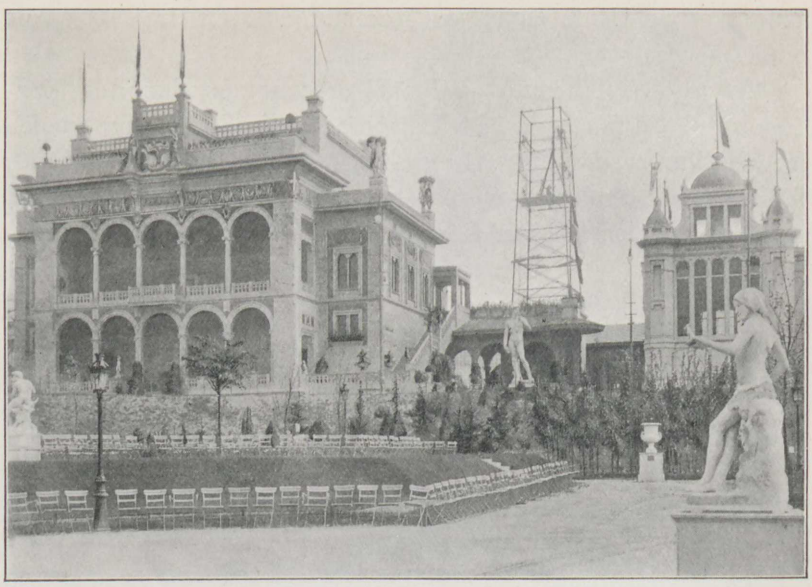

Italiens Pavillon.

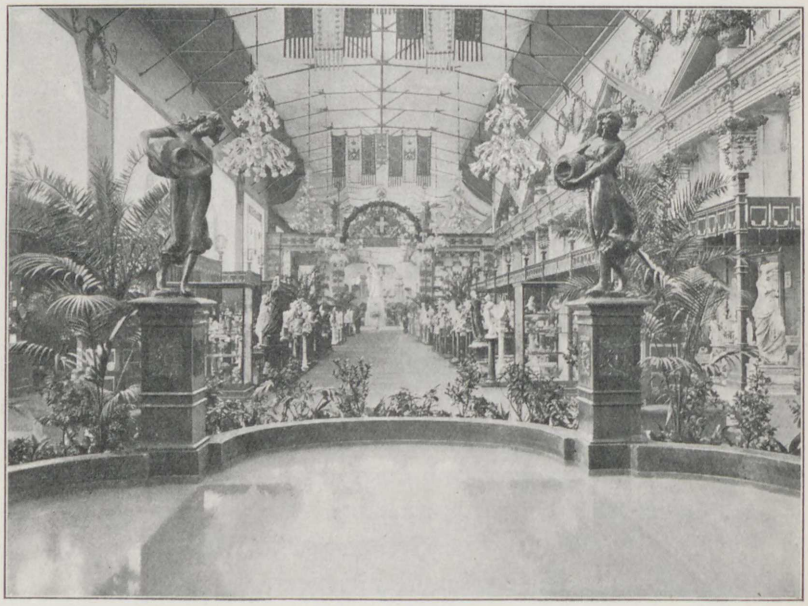

Den italienske Afdelings Hovedhal.

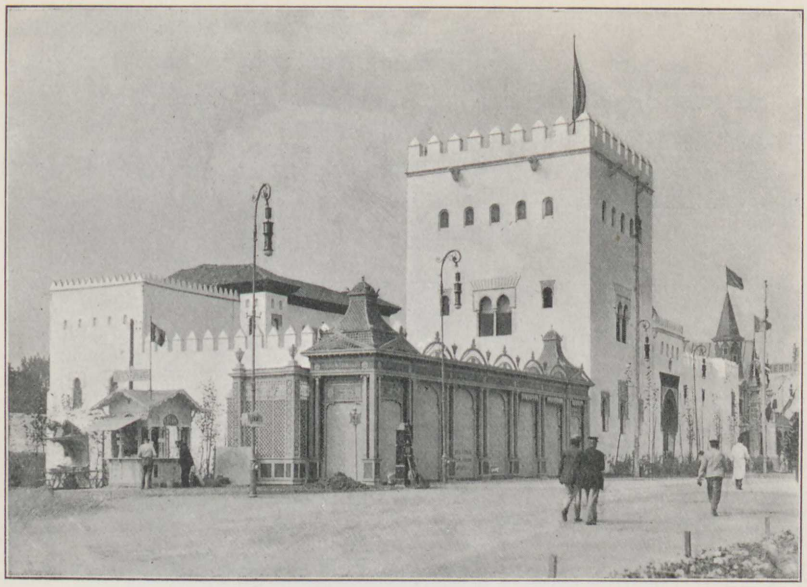

Den spanske Afdeling.

Den engelske Afdeling.

Udstillingen i 1897 hidrørende Udstillingsbygning (»Cinquantenaire«), hvor alle Landes Kunst skulde huses, kunde hvert Land for sig udstille i en særlig Nationalafdeling, saaledes at det paagældende Lands Frembringelser fandtes samlede under et.

De paagældende Haller vilde blive opførte af Jernkonstruktioner og overdækkede med tykt Glas.

Den østrigske Afdeling.

Maskinhallen skulde derhos kunne forsyne de forskellige Maskiner, Værksteder o. l. med Drivkraft.

Derefter fulgte en Opgivelse af Prisen for Leje af Pladsen, heri indbefattet Transporten af Udstillingsgenstandene ind i Hallerne, Opbevaring af de tomme Kasser indtil Hjemsendelsen o. s. v.

Der stilledes endvidere i Udsigt, at de udenlandske Udstillere fik fri Tilbagetransport paa de belgiske Statsbaner for deres Gods, ligesom der garanteredes toldfri Indførsel for alle Varer, der var bestemte til Udstillingen, og som ikke blev solgte.

De belgiske Autoriteter skulde endvidere drage Omsorg for, at der ydedes Beskyttelse for Patenter, Fabriks- og Varemærker o. l.

Der vilde blive oprettet et Udstillingslotteri, som havde Forpligtelse til at købe Gevinsterne blandt de udstillede Genstande.

Tre Maaneder efter fulgte de nærmere udformede »Almindelige Bestemmelser angaaende Organisationen af Udstillingen« med tilhørende »Klassificering af Udstillingsgenstandene«.

DANMARKS DELTAGELSE.

FORBEREDENDE ARBEJDER.

Allerede under 25. November 1907 rettede den belgiske Minister i København paa sin Regerings Vegne en Anmodning til den danske Regering om dens officielle Deltagelse i Verdensudstillingen.

Industriforeningen i København, der for Danmarks Vedkommende stedse har taget Initiativet til at deltage i Verdensudstillinger, havde ligeledes i Slutningen af Aaret 1907 gennem den belgiske Minister i København modtaget Meddelelse om Udstillingen i Bryssel, og det første Skridt, Foreningen foretog sig, før den gik til Offentliggørelse af de tilsendte Aktstykker angaaende Indbydelse til Deltagelse i Udstillingen, var hos de belgiske Udstillingsmyndigheder at søge Oplysning om, hvorvidt der var en Mulighed for at opnaa særlige Fordele, saafremt det kunde lykkes at skaffe en officiel dansk Afdeling.

Paa en saadan Henvendelse modtog Industriforeningen under 3. December 1907 et meget imødekommende Svar, hvori man stillede en Reduktion af Pladslejen i Udsigt, saafremt man fra officiel dansk Side ønskede at sikre sig et passende Areal.

Industriforeningen besluttede nu at indstille til Regeringen, at Danmark skulde deltage officielt i Udstillingen, og herpaa gik Regeringen ind.

Den 13. Januar 1909 forelaa Indenrigsministeriets Udnævnelse af Kommissariatets Medlemmer; det kom til at bestaa af:

Direktør Benny Dessau, Formand,
Hof-Dekorationsmaler Vilh. Hansen,
Hof-Pianofortefabrikant Axel Møller,
Direktør Carl Ruben;

den 26. Oktober 1909 suppleredes det med Departementschef i Ministeriet for Handel og Søfart, H. A. S. Vedel.

Da det, efterhaanden som Forarbejderne skred frem, viste sig at være hensigtsmæssigt, at Kommissariatet havde en fast Repræsentant i Bryssel, og da den danske Vicekonsul dèr, Hr. Leon Daumeric, havde erklæret sin Beredvillighed til at overtage dette Hverv, gav Ministeriet for Handel og Søfart under 25. Februar 1910 sit Samtykke til, at Konsulen indtraadte i Kommissariatet.

Som Generalsekretær fungerede Industriforeningens Sekretær, Hr. R. Berg.

Allerede forinden Kommissariatet blev nedsat, havde Industriforeningen ved Forespørgsel til interesserede Firmaer overbevist sig om, at Danmark kunde blive værdigt repræsenteret, saaledes at man efter de foreløbige Anmeldelser at dømme, mente at burde lægge Beslag paa et Areal af ca. 1000 m^2 for den danske Afdeling.

Paa Kommissariatets Vegne rejste i Februar Maaned d'Hrr. Møller og Berg til Bryssel for at finde en passende Plads, og det lykkedes dem ogsaa at sikre den danske Afdeling en særdeles god Beliggenhed midt i Industrihallen.

Ifølge de tilsendte Planer var Pladslejen fastsat til 20 Francs pr. m^2, men foruden denne Udgift maatte man regne med andre betydelige Omkostninger, som ikke med Billighed kunde paalignes Udstillerne, idet det var nødvendigt, særlig naar Staten deltog officielt, at der skaffedes den danske Afdeling en smuk og værdig Indramning.

Som Følge heraf indgik Kommissariatet under 16. Juni 1909 til Ministeriet for Handel og Søfart med et Andragende om et Statstilskud paa 40,000 Kr.; den daværende Regering foreslog Rigsdagen at bevilge dette Beløb, men paa Grund af de politiske og økonomiske Forhold lykkedes det kun at gennemføre en Bevilling paa 30,000 Kroner.

Med dette Beløb var det absolut umuligt at bestride de med Danmarks Deltagelse forbundne Udgifter.

Kommissariatet formaaede derfor Industriforeningen i København og Komiteen for udenlandske Udstillinger til hver at yde et Tilskud paa Kr. 2.000,00; men desuden blev det nødvendigt at fordele en betydelig Del af Udgifterne paa Udstillerne, ligesom Kommissariatsmedlemmernes Rejser og Repræsentation maatte bestrides af disse selv.

Under disse Forhold tilbød d'Herrer Arkitekt K. Arne-Petersen og Sekretær R. Berg at udføre de med deres Stillinger forbundne Arbejder uden Honorar, et Tilbud, som Kommissariatet modtog med Tak.

Kommissariatet er navnlig Hr. Arkitekt K. Arne-Petersen Tak skyldig for det store Arbejde, han ofrede paa Ledelsen af Opstillingen i Bryssel og for Tegningerne til de to Portaler til den danske Afdeling, der derved fik en stilfuld Indramning, som vakte almindelig Beundring.

Foruden de Vanskeligheder, som opstod ved Knapheden af Bevillingen, havde Kommissariatet en Del Vanskeligheder at overvinde derved, at en Del af de Udstillere, der oprindeligt havde meldt sig, pludselig svigtede.

Det saa paa et Tidspunkt ud, som om det danske Kunsthaandværk vilde komme til at mangle, idet nogle af de mest betydningsfulde Firmaer paa dette Omraade trak deres Anmeldelser tilbage.

Da traadte imidlertid Det danske Kunstindustrimuseum til og tilbød at danne en fuldstændig Afdeling for dansk Kunsthaandværk, hvorved vort Lands kendte og skattede Frembringelser paa dette Felt kunde blive passende repræsenteret.

For denne værdifulde Hjælp var Kommissariatet Kunstindustrimuseet og dets Direktør, Hr. Emil Hannover, overordentlig taknemlig.

De Vanskeligheder, der fra først af havde faaet en Del Udstillere til at holde sig tilbage, lykkedes det senere at rydde af Vejen, saaledes at de atter tilsagde deres Deltagelse, og den danske Afdeling fik saaledes en endog ganske overordentlig smuk og repræsentativ Karakter.

Hovedportalen.

DEN DANSKE AFDELINGS ETABLERING.

Det overdroges som nævnt Hr. Arkitekt K. Arne-Petersen, som speciel kyndig paa dette Omraade, at udarbejde Planer og Tegninger for den danske Afdeling, og i den Anledning foretog Arkitekten i Forening med Sekretæren i Slutningen af September Maaned 1909 en Rejse til Bryssel for paa Stedet at sætte sig ind i Forholdene, og navnlig for at danne sig et Skøn over, efter hvilke Dimensioner man rettest burde konstruere Afdelingen, som var tænkt opført i Træ i Form af en Søjlehal med Indgangsportaler for Enderne og Hovedportalen foroven prydet med det danske Vaaben, udført i forgyldt Stukkatur.

I Midten af Industrihallen, hvor foruden Danmark adskillige andre Lande ogsaa havde faaet anvist Plads, fik vor Afdeling en fortrinlig Beliggenhed.

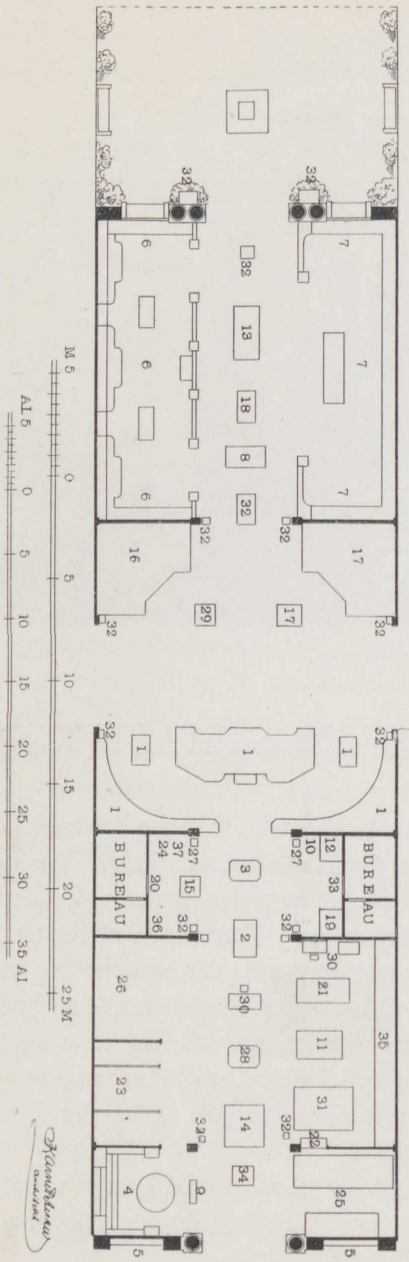

Plan over den danske Afdeling.

Samtlige Afdelinger, der kom til at ligge paa Linie, vendte deres Hovedfaçade ud mod en større Færdselsaare, medens Bagsiderne stødte op til den internationale Maskinhal.

Medens det selvfølgelig blev overladt de enkelte Lande, efter forud godkendte Tegninger, selv at træffe Bestemmelse angaaende den indre og ydre Udstyrelse af deres Sektioner, maatte Landene indbyrdes — hvor Veje og Gennemgange i Forvejen ikke forefandtes — enes om at opføre de mellemliggende Grænsevægge. Danmark ordnede for sit Vedkommende dette Anliggende ved at træffe en Overenskomst med Naboerne, saaledes at disse opførte Væggene mod at faa Halvdelen af Udgifterne dertil refunderede.

Den danske Konsul i Bryssel førte paa Kommissariatets Vegne Forhandlingerne med den tyrkiske Kommissær og Sekretær Berg med den persiske, og saa snart Konsulen havde indberettet, at Arbejdet var fuldført, kunde man i Slutningen af Marts Maaned 1910 sende det første

Arbejdshold til Bryssel for at paabegynde Opførelsen af den danske Afdeling.

Imidlertid arbejdedes der paa Bureauet i København med megen Iver paa at samle Udstillingsgodset og faa det afsendt i rette Tid.

I et Cirkulære til Udstillerne af 19. Februar 1910, hvori blev givet nærmere Bestemmelser angaaende Udstillingsgodsets Indpakning, Mærkning, Afsendelse m. m., anmodede Kommissariatet Udstillerne om at lade alt Udstillingsgods dirigere direkte til Københavns Godsbanegaard, hvor det vilde blive modtaget i Dagene 10.—15. Marts, og hvorfra det senere skulde afgaa vognladningsvis til Bestemmelsesstedet.

I Lighed med, hvad der ved tidligere Lejligheder har fundet Sted under Organiseringen af den danske Afdeling paa en Verdensudstilling, havde man ved Henvendelse til de danske Statsbaner faaet stillet en Assistent til Raadighed ved Ordningen af Godsets Afsendelse. Hr. Jernbaneassistent N. H. Grosche udførte dette Hverv med stor Omhu og ydede herved sin Medvirkning til, at Godset i rette Tid ankom til Bryssel.

Udstillerne, som selv maatte bære Udgifterne ved Forsendelsen, opnaaede ikke nogen Rabat, idet Ministeriet for offentlige Arbejder paa en Henvendelse herom fra Kommissariatet havde svaret, at det ikke saa sig i Stand til at indrømme nogen Fragtfrihed eller Reduktion, ej heller for Tilbagesendelsen af Godset.

Indramningen af den danske Afdeling bestod udelukkende af Trækonstruktioner med paasatte dekorative Ornamenter i Stukkatur og Gibs, som det viste sig bekvemmest at lade afbinde og forfærdige her hjemme.

Om disse Arbejder havde Kommissariatet afsluttet Kontrakt med Hr. Snedkermester Niels Larsen, der selv havde meldt sig som Udstiller; Dekorationerne udførtes af Stukkatørfirmaet Hans Berg & Flyge; Malerarbejdet overdroges Firmaet Bernh. Schrøder, Nielsen & Hansen.

I Begyndelsen af April Maaned forøgedes Arbejdet yderligere, og omkring den 10. April havde Entreprenøren fuld Arbejdsstyrke i Gang, ligesom ogsaa de fleste Udstillere var ankomne og tog livligt Del i Arbejdet med Installationen af deres Udstillinger.

Til som Inspektør at føre Tilsyn med den danske Afdeling under Udstillingen havde Kommissariatet engageret Oversergent af Ingeniørregimentet L. P. Sørensen, der allerede nogle Maaneder forinden havde arbejdet paa Kommissariatets Bureau i København. Den 10. April rejste Inspektøren til Bryssel, hvortil Kommissariatets Bureau samtidig blev forlagt, idet man havde indrettet Kontor i selve Afdelingen. Omtrent samtidig indtraf Arkitekten og de forskellige Medlemmer af Kommissariatet for de sidste Dage før Aabningen — der var fastsat til den 23. April — at lede Arbejdets Gang.

Det lykkedes at faa den danske Afdeling færdig i rette Tid — det var den eneste af samtlige Landes Afdelinger, der stod fuldført paa Aabningsdagen; desværre havde intet andet Land i den internationale Hal vist den samme Ihærdighed, saa Helhedsindtrykket blev ikke saa smukt, som ønskeligt var.

DE DANSKE UDSTILLERE.

Som allerede anført, dannede samtlige Udstillere fra Danmark en samlet Helhed og optraadte i et Antal af 37 i de forskellige Grupper og Klasser, som omstaaende Fortegnelse fremviser.

I omstaaende Plan over den danske Afdeling er Udstillernes Plads betegnet ved et Løbenummer, som i Fortegnelsen er anført foran hvert Navn.

I *Gruppe III*

mødte Hr. Snedkermester Niels Larsen med en Samling af Gymnastikapparater, bestemt til Skolebrug og Hjemmegymnastik.

Endvidere fandtes under denne Gruppe, der omfattede Videnskab, Undervisningsvæsen og grafisk Industri, ligeledes Bogtryk, Kunsttryk, Bogbind samt Fotografier.

Gruppen spændte endvidere over Musikinstrumenter, blandt hvilke Udstillere Firmaet Hornung & Møller indtog en ret fremtrædende Plads i Afdelingens Midtparti.

Hornung & Møller.

Midtpartiet.

Gruppe IV

havde kun én Udstilling, nemlig Gasmaalere fra Firmaet P. W. Hallengreen & Søn, Stubbekøbing.

Gruppe VI

var repræsenteret gennem en Baadmotor fra Firmaet Rud. Kramper & Jørgensen i Horsens, samt en mindre Model til Fremstilling af

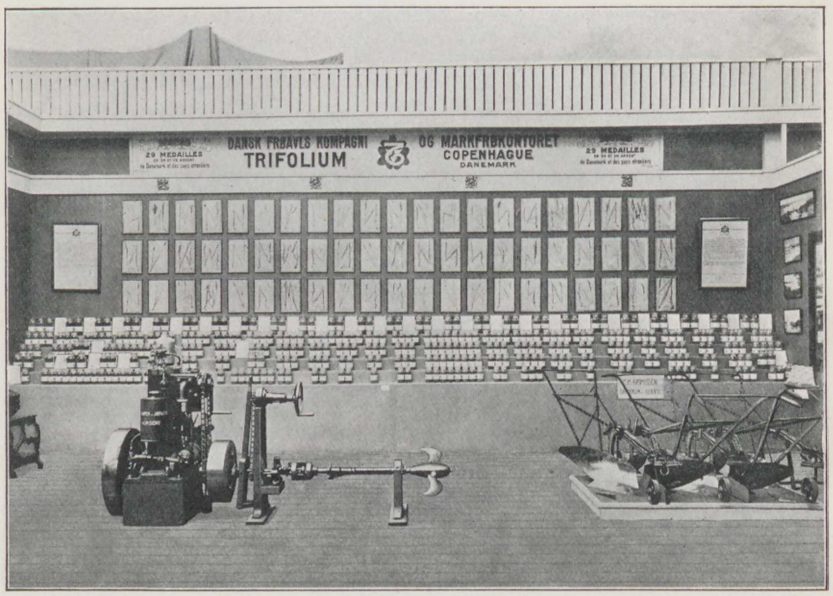

I Baggrunden »Trifolium«.
Foran en Rud. Kramper & Jørgensens Baadmotor samt C. M. Rasmussens Plove.

en ny Metode til Frigørelse af Redningsbaade (Opfinder: Kapt. F. Eriksen).

Gruppe VII

rummede af egentlige Landbrugsredskaber fra Fabrikant P. Nordsten, Hillerød, et Tærskeværk og en Saamaskine, og fra Fabrikant C. M. Rasmussen, Sanderum, en Samling Plove, medens ligeoverfor Burmeister & Wains Eksport-Kompagni havde optaget en Køje med et stort Udvalg af Mælketransportspande i forskellige Størrelser.

Den bageste Ende af Afdelingen domineredes ganske af 2 store Montrer, repræsenterende det danske Smør fra Firmaerne: Philip W. Heyman og The United Danish Butter Preserving Co. Ltd.

Endelig skal her endnu nævnes Aktieselskabet »Trifolium«, der optog en hel Længdevæg i bageste Afdeling, dels med Frøprøver, dels med grafiske Fremstillinger.

Det danske Kunstindustrimuseum.

Gruppe X,

der omfattede Næringsmidler, var væsentlig repræsenteret af Firmaet Philip W. Heyman, der foruden Smør, som nævnt, udstillede Skinker, Flæsk og Pølser m. m.

Gruppe XII

rummede de kunstindustrielle Udstillere og optog den forreste Del af Afdelingen foruden hele Midtpartiet og blev saaledes den Gruppe, der mødte forholdsvis stærkest repræsenteret.

Til venstre for Indgangen optog Det danske Kunstindustrimuseum hele forreste Længdevæg ligeoverfor Den kgl. Porcelænsfabrik, der havde en tilsvarende Plads paa den højre Side. Kunstindustrimuseet udstillede i Montrer en udsøgt Samling af Porcelæn, Keramik, Sølvtøj, Bogbind, Broderier samt enkelte Møbler.

Det danske Kunstindustrimuseum.

Afdelingens Midtparti beherskedes ganske af Fajancer fra Fabriken Aluminia.

Det andet Hjørne af Midtpartiet — overfor Hornung & Møller — optoges af Firmaet P. Ipsens Enke.

Omkring disse større Opstillinger var de øvrige Udstillere af Keramik og Pottemagerarbejde ordnede.

Under denne Gruppe bliver endnu at nævne A/S C. Olesen, der i en Køje udstillede Prøver paa Bordtæppestof og Betræk.

Den kgl. Porcelænsfabrik.

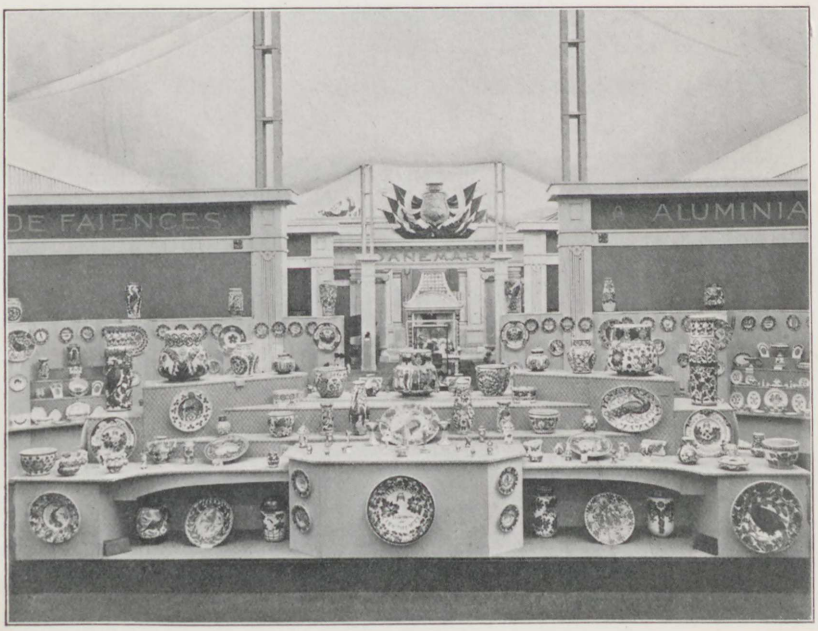

Fabriken Aluminia.

Gruppe XV.

Under denne Gruppe udstillede Juvelerer-Firmaerne A. Dragsted og Peter Hertz samt Sølvsmed Georg Jensen, hvis Montrer udfyldte Midtpartiet i den forreste Del af Afdelingen. Endvidere skal nævnes Bronzefigurer fra Hof-Bronzestøber C. Rasmussen, hvilke var anbragte paa Sokler omkring i Afdelingen som Dekoration.

FORTEGNELSE

OVER

DE DANSKE UDSTILLERE.

Løbe-Nr.	Navn	Placeret	
		Gruppe	Klasse
1	»Aluminia«	XII	72
2	Baden, Jacob	III	11 D
3	Bagge, Frederik	III	11 D
4	Burmeister & Wains Eksport-Kompagni	VII	37 P
5	Den danske Turistforening	—	—*)
6	Den kgl. Porcelænsfabrik	XII	72
7	Det danske Kunstindustrimuseum	XII	66, 72
8	Dragsted, A.	XV	94
9	Eriksen, F.	VI	33 S
10	Foget, Edel, Frøken	XIII	84
11	Hallengreen & Søn, P. W.	IV	21 S
12	Hansen-Jacobsen, N.	XII	72
13	Hertz, Peter	XV	94
14	Heyman, Philip W.	VII	40 D
	» , » »	X	58, 59, 61 P S G
15	Hjorth, L.	XII	72
16	Hornung & Møller	III	17 B.
17	Ipsens, P., Enke	XII	72

*) Ikke bedømt.

Løbe-Nr.	Navn	Placeret	
		Gruppe	Klasse
18	Jensen, Georg	XV	94
19	Jensen, Søren	III	17 S
20	Kleinsorg, Max & Louis Moe	III	11
21	Kramper, Rud. & Jørgensen	VI	33 S
22	Kyhnæb, Chr. Nielsen	X	61 S
23	Larsen, Niels.....	III	16
24	Lønborg, A.	III	13 S
25	Nordsten, P.	VII	35 P
26	Olesen, C.....	XII	70
27	Ortmann, Lili, Fru	XV	97
28	Pariser Dukke Magasinet	XV	100
29	Petersen, Joachim.....	XII	72
30	Petersen & Steenstrup.....	III	17 S
31	Rasmussen, C. M.	VII	35
32	Rasmussen, Carl.....	—	—*)
33	Riise, Fred.	III	13**)
34	The United Danish Butter Preserving Co. Ltd.....	VII	40 d
35	»Trifolium«	VII	39, 41 PP
36	Truelsen, Martius.....	III	11 D
37	Ververs, G.....	XII	71

*) Ikke bedømt.
**) Ikke bedømt. (Medlem af Juryen).

DEN DANSKE AFDELING.

BUREAUET.

Som tidligere anført, bestemte Kommissariatet sig til at installere sit Bureau i selve den danske Afdeling paa Verdensudstillingen, en Foranstaltning, der var af Betydning for de Udstillingsbesøgende, som derved havde en nem Adgang til at erholde Oplysninger angaaende danske Forhold, ligesom det ogsaa paa den Maade var lettere at komme i Forbindelse med de belgiske Udstillingsautoriteter, hvis mange forskellige Administrationskontorer fandtes rundt omkring paa Udstillingsterrænet.

Bureauet gjorde i det hele taget god Nytte i Løbet af Sommeren; foruden selvfølgelig i første Række at være til Udlændinges Raadighed, blev Bureauet saa godt som daglig besøgt af Danske, som kom for at søge Raad og Vejledning, dels angaaende Udstillingen, dels angaaende Rejserute, Hotelophold ell. lign.

Flere af vore større Hovedstadsblade havde velvilligt overladt Bureauet et Eksemplar af deres Blade, der var fremlagt til Glæde for besøgende Danske.

TILSYN.

Medens den belgiske Udstillingsadministration organiserede en almindelig Bevogtning af Udstillingen saavel ved Dag som ved Nat,

paahvilede det de fremmede Lande, hvert for sig, at drage Omsorg for det fornødne Tilsyn i deres egne Afdelinger.

For Danmarks Vedkommende kunde denne Tjeneste reduceres ret betydeligt, særlig under Hensyn til, at Afdelingen dannede en samlet Enhed med Bureau i Midten, samtidig med at flere af de større Udstillere havde Salgsassistenter, der den største Del af Dagen var tilstede paa Udstillingen.

Da tilmed Inspektøren var nærværende, saalænge Udstillingen var aaben for Publikum, havde man ingen særlig Brug for Gardiens og indskrænkede sig derfor til kun at ansætte en ung Mand, Hr. Sevaldsen, der tillige overtog Renholdelsen af Afdelingen.

SALG.

Ifølge de gældende Bestemmelser maatte Salg af Udstillingsgenstande til øjeblikkelig Udlevering kun finde Sted, for saa vidt disse Genstande fabrikeredes paa selve Udstillingen.

For Danmarks Vedkommende blev der ikke Tale herom, da der ikke fandt nogen Fabrikation Sted; de Udstillere, der ønskede Kommissariatets Medvirkning ved Salg til Udlevering efter Udstillingens Slutning, kunde til Bureauet indsende Fortegnelse over Priserne for de Genstande, der var til Salg; Besøgende, der ønskede at købe saadanne udstillede Genstande, kunde da henvende sig i Bureauet og erholde nærmere Oplysning.

Paa den Maade blev der afsluttet adskillige Forretninger; desuden opnaaede flere af de danske Udstillere, der havde egne Salgsassistenter, en betydelig Omsætning, saaledes navnlig de kunstindustrielle Udstillere i Grupperne XII og XV.

Under Salget bør ogsaa nævnes, at det tidligere omtalte Udstillingslotteri, der var blevet oprettet under den belgiske Administrations Kontrol med Forpligtelse til at udtage Gevinster blandt de udstillede Genstande, gjorde Indkøb i alle Landes Afdelinger; for Danmarks Vedkommende beløb Værdien af de til Bortlodning indkøbte Genstande sig til en Sum af c. 7000 Francs.

KATALOG.

I de almindelige Bestemmelser var det fastsat, at der af den belgiske Udstillingsadministration vilde blive udgivet en fuldstændig Katalog i det franske Sprog over samtlige Nationers Udstillingsgenstande med Angivelse af Udstillernes Navn, Firma og Adresse. I denne Katalog havde hver Udstiller Ret til indenfor et Maksimum af 4 Linier vederlagsfrit at faa optaget Navn, Firma, Adresse samt summarisk Angivelse af de udstillede Genstande; for Oplysninger herudover maatte Udstillerne betale efter nærmere angiven Takst.

Da der saaledes vilde komme til at foreligge en Katalog, hvori de danske Udstillere kunde optages, og som tildels forelaa kort Tid efter Udstillingens Aabning, mente Kommissariatet særlig af økonomiske Grunde at burde undgaa Udgivelsen af en trykt Specialkatalog for Danmark; man indskrænkede sig til at lade udarbejde, særlig til Brug for Juryen, en paa Fransk affattet Fortegnelse over de danske Udstillere, forsynet med de fornødne Oplysninger.

JURY OG PRISBELØNNINGER.

Ifølge »Programme général« skulde de udstillede Genstandes Bedømmelse foretages af en international Jury, bestaaende af 3 Instanser: Klassejuryer, Gruppejuryer og Overjuryen.

Klassejuryerne bestod dels af ordinære Medlemmer, dels af Suppleanter. Det samlede Antal af ordinære Medlemmer skulde, alle Klasserne tagne under ét, omtrent udgøre mellem en Fyrretyvendedel og en Halvtredsindstyvendedel af Udstillernes Antal. Suppleanternes Antal maatte ikke overstige Halvdelen af de ordinære Medlemmer. Iøvrigt vilde der ved Fordelingen af Jurymedlemmerne inden for de forskellige Lande, under fornøden Hensyntagen til Udstillingernes Betydning, være at tage i Betragtning ikke alene Udstillingsarealets Størrelse, men ogsaa Antallet af Udstillere i hver Klasse.

Saavel Jurymedlemmerne som deres Suppleanter skulde udnævnes af de respektive Landes Regeringer.

Hver Klassejury valgte ud af sin egen Midte en Bestyrelse, bestaaende af en Præsident, en Vicepræsident, en Ordfører og en Sekretær.

Gruppejuryerne dannedes ved en Sammenslutning af Klassejuryernes Bestyrelser.

Overjuryen nedsattes med den belgiske Indenrigsminister som Ærespræsident og skulde foruden af forskellige af Udstillingsadministrationens ledende Mænd tillige bestaa af c. 30 Medlemmer, udpegede i Forhold til Størrelsen af den Repræsentation, som det paagældende Land mødte med.

Denne sidste Bestemmelse bevirkede, at Danmark ikke naaede at blive repræsenteret i Overjuryen.

Derimod tilkaldtes af Overjuryen som raadgivende Medlemmer foruden Gruppejuryernes Bestyrelse tillige en Repræsentant fra hvert af de i Udstillingen deltagende Lande.

Den 15. Juli 1910 modtog Kommissariatet, efter at der i Forvejen var ført Forhandlinger derom, fra den belgiske Udstillings Administration Meddelelse om, at der kunde tilstaas Danmark ialt 6 Pladser (4 ordinære Medlemmer og 2 Suppleanter for Klasserne 11, 35, 72 og 94), hvorhos Danmark vilde faa Ret til at besætte en Plads som Vicepræsident i en af Klasserne og paa den Maade blive repræsenteret i Gruppejuryen.

Juryens Sammentræden var fastsat at skulle finde Sted i Bryssel den 2. August.

For det danske Kommissariat var det ingen let Sag at skaffe Jurymedlemmer; der skulde af de Paagældende bringes betydelige Ofre af Arbejde og Tid; dertil kom, at Juryen skulde træde sammen i den varmeste Sommertid, hvor det ikke var særlig behageligt i Bryssel, og endelig maatte Kommissariatet bede Jurymedlemmerne selv bestride Omkostningerne ved Rejsen til og Opholdet i Bryssel. Kommissariatet var derfor d'Herrer, der paatog sig det byrdefulde Hverv, særdeles taknemmelig.

Paa Kommissariatets Indstilling udnævnte Ministeriet for Handel og Søfart følgende:

Kgl. Hof- og Ordensjuvelerer C. Michelsen, som Vicepræsident i Klassejuryen,
Dansk Generalkonsul i Antwerpen F. G. Schack de Brockdorff,
Ingeniør Rud. Christiani,
Fotograf Fred. Riise,
samt som Suppleanter Konsulatssekretær Grev Scheel i Antwerpen og Sekretæren i Industriforeningen R. Berg.

Begge Suppleanterne kom til at fungere som virkelige Jurymedlemmer i Stedet for d'Herrer Fotograf Fred. Riise og Generalkonsul Schack de Brockdorff, henholdsvis i Klasserne 11 og 94. D'Herrer Ingeniør Rud. Christiani og Hof- og Ordensjuvelerer C. Michelsen fungerede henholdsvis som Medlemmer af Klasserne 35 og 72. Hr. Michelsen var Vicepræsident i Juryen for Klasse 72.

Den 2. August traadte Juryen sammen ved et Møde i »Salle de fêtes«, hvorefter Klassejuryerne konstituerede sig, og derefter paabegyndte de straks deres Virksomhed.

I Løbet af en Uges Tid havde de afsluttet deres Virksomhed, og efterhaanden som dette var Tilfældet, etableredes Gruppejuryerne.

Det maa betragtes som et stort Held, at Klassejuryerne saa tidligt havde endt Arbejdet, da den store Ildebrand, som hærgede Udstillingen Natten mellem 14.—15. August, ellers vilde have virket hemmende paa Juryens Arbejde. Da imidlertid Grundlaget for Bedømmelsen i det Hele maatte siges at ligge i Klassejuryen, og da den naaede at tilendebringe sit Arbejde forinden Branden, kom denne, hvad dette Forhold angaar, egentlig ikke til at spille nogen nævneværdig Rolle, i alt Fald ikke for Danmarks Vedkommende, om end den selvfølgelig foraarsagede en Del Forstyrrelse i Arbejdets videre Gang.

Gruppejuryernes Virksomhed var kun af kort Varighed og indskrænkede sig nærmest til at samle Resultaterne fra Klassejuryerne.

Den 8. September konstituerede Overjuryen sig; i denne blev samtlige Resultater reviderede, og her havde de forskellige Landes Repræsentanter Lejlighed til at fremsætte deres Reklamationer; det

danske Kommissariat repræsenteredes under disse Forhandlinger af Sekretær R. Berg.

Efter at Overjuryen havde endt sit Arbejde, foretoges Præmieuddelingen den 18. Oktober i Forbindelse med en større Festlighed, der fandt Sted i »Cinquantenaire«.

Der tilfaldt Danmark 11 Grand Prix, hvilket vil sige, at 25 % af de danske Udstillere havde erholdt højeste Udmærkelse, procentvis det højeste Antal, noget Land fik tilkendt.

FORTEGNELSE

OVER

DE TILKENDTE PRISBELØNNINGER.

Klasse 11.

Diplôme d'Honneur:

Fr. Bagge, Kgl. Hof-Bogtrykker, København.
Martius Truelsen, Bogtrykker, København.

Medarbejdere:

Guldmedalje: Hr. Sven Aage Bagge.
Sølvmedalje: Frk. Else Bagge.
Bronzemedalje: Hr. B. Borkhardt.

Guldmedalje:

Max Kleinsorg & Louis Moe, Kunsttrykker, København.

Klasse 12.

Diplôme d'Honneur:

Jacob Baden, Bogbinder, København.

Klasse 13.

Hors concours:

Fr. Riise, Fotograf, København. Medlem af Juryen.

Sølvmedalje:

A. Lønborg, Fotograf, København.

Klasse 17.

Grand prix:

Hornung & Møller, Kgl. Hof-Pianofortefabrikanter, København.

Sølvmedalje:

Søren Jensen, Pianofortefabrikant, København.

Petersen & Steenstrup, Harmoniumsfabrikanter, København.

Medarbejdere:

Bronzemedalje: Hr. C. Espersen.
— Hr. N. C. Jensen.
— Hr. F. A. Kaas.

Klasse 21.

Sølvmedalje:

P. W. Hallengreen & Søn, Fabrikanter, Stubbekøbing.

Klasse 33.

Sølvmedalje:

F. Eriksen, Kaptajn, Hellerup.

Rud. Kramper & Jørgensen, Fabrikanter, Horsens.

Klasse 35.

Grand prix:

P. Nordsten, Fabrikant, Hillerød.

Medarbejdere:

Guldmedalje: Hr. Fr. Chr. Henriksen.
Sølvmedalje: Hr. Milton Nordsten.
Bronzemedalje: Hr. C. A. Møller.
— Hr. Th. H. Mühlig.
— Hr. J. A. Olsen.
— Hr. N. Andreasen.
— Hr. O. P. Larsen.

Diplôme d'Honneur:

C. M. Rasmussen, Fabrikant, Sanderum.

Medarbejder:

Bronzemedalje: Hr. M. H. Korsgaard.

Klasse 37.

Grand prix:

Burmeister & Wains Eksport-Kompagni, København.

Klasse 39.

Grand prix:

Dansk Frøavls-Kompagni & Markfrøkontor (Trifolium), København.

Klasse 40.

Diplôme d'Honneur:

Philip W. Heyman, København.

Guldmedalje:

The United Danish Butter Preserving Coy. Ltd. København.

Klasse 41.

Grand prix:

Dansk Frøavls-Kompagni & Markfrøkontor (Trifolium), København.

Klasse 58.

Grand prix:

Philip W. Heyman, København.

Klasse 59.

Sølvmedalje:

Philip W. Heyman, København.

Klasse 61.

Guldmedalje:

Philip W. Heyman, København.

Sølvmedalje:

Chr. Nielsen Kyhnæb, Vinhandler, København.

Klasse 66.

Grand prix:

Det danske Kunstindustrimuseum, København.

Klasse 70.

Sølvmedalje:

A/S. C. Olesen, København.

Klasse 71.

Bronzemedalje:

G. Ververs, Forgylder, København.

Klasse 72.

Grand prix:

Den kongelige Porcelænsfabrik, København.

Medarbejdere:

Guldmedalje: Hr. V. Engelhardt.
— Hr. W. Th. Fischer.
— Hr. C. M. Hansen.
— Hr. O. Jensen.
— Hr. C. Thomsen.

Sølvmedalje: Hr. E. Nielsen.
— Frk. A. Pedersen.
Bronzemedalje: Frk. L. Boll.
— Frk. E. Bonnesen.
— Frk. A. Nicolaisen.

Grand prix:
Aluminia, København.

Medarbejdere:

Diplôme d'Honneur: Hr. Joachim Petersen.
Guldmedalje: Hr. R. Harboe.
Sølvmedalje: Hr. C. A. Jensen.
— Frk. E. Jørgensen.
— Frk. E. Persson.
Bronzemedalje: Hr. B. Lindstrøm.

Grand prix:
Det danske Kunstindustrimuseum.

Guldmedalje:
L. Hjorth, Fabrikant, Rønne.
P. Ipsens Enkes Terrakottafabrik, København.

Medarbejdere:

Sølvmedalje: Hr. H. Lund.
— Hr. J. Resen Stenstrup.

Guldmedalje:
Joachim Petersen, Keramiker, Birkerød.

Sølvmedalje:
N. Hansen-Jacobsen, Billedhugger, København.

Klasse 84.

Bronzemedalje:
Frk. Edel Foget, København.

Klasse 94.

Guldmedalje:

A. Dragsted, Kgl. Hof-Juvelerer, København.
Peter Hertz, Kgl. Hof-Juvelerer, København.
Georg Jensen, Sølvsmed, København.

Klasse 97.

Sølvmedalje:

Fru Lili Ortmann, Billedhuggerinde, København.

Klasse 100.

Sølvmedalje:

Pariser Dukke Magasinet, København.

DEN STORE ILDEBRAND.

Den 14. August blev en Mærkedag i Udstillingens Historie. Henad Kl. 9 Aften paa en solvarm Søndag, da netop 91,375 betalende havde passeret Tælleapparaterne, opstod der pludselig Ild i den belgiske Hovedhal.

Ilden bredte sig med uhyre Voldsomhed fra Sektion til Sektion, næret som den blev af de mange Skillevægge, Beklædningsstoffer, Draperier etc. Kl. 10 var Hovedhallen fortæret tilligemed Udstillingens Administrationsbygninger.

Herfra bredte Ødelæggelsen sig videre til den engelske Afdeling, der bogstavelig talt blev jævnet med Jorden, indtil Ilden naaede Bropassagen over Avenue Solbosch, der forbandt denne Del af Udstillingen med den internationale Hal, hvor Frankrig laa nærmest.

Her lykkedes det Kl. 2 Nat at standse Ildens Fremtrængen, væsentlig fordi Vinden sprang om, saaledes at Frankrig slap med Tabet af sin Udstillingshal for Næringsmidler og Byen Paris' Udstilling; Italien fik hele sit forreste Galleri ødelagt. Ved den forandrede Vindretning gik derimod Forlystelsesafdelingen »Brysselkærmesse« og »Luna-Parken« op i Luer.

Den internationale Hal, hvor Danmark var placeret i Midten, slap saaledes nogenlunde fra selve Ildens Ødelæggelse.

Endnu samme Nat traadte Eksekutivkomitéen sammen for at overveje, hvad der burde gøres, og skønt saa store og for Udstillingens Helhed saa værdifulde Partier ganske var gaaet til Grunde,

besluttede man sig i den tidlige Morgentime til at gøre sit Yderste for at føre Udstillingen igennem og at rekonstruere de tabte Afdelinger.

Allerede 3 Dage efter forelagde Udstillingens Arkitekt, M. Acker, Tegninger til nye Interimsfaçader — Trækonstruktioner, som i Forbindelse med grønne Træer og levende Planter skulde skjule de bagved liggende Ruiner.

Dagen i Forvejen var Udstillingens øverste Autoriteter traadt sammen under Ministerens Forsæde for at træffe endelig Beslutning.

Det vedtoges enstemmigt at følge Eksekutivkomitéens Forslag om at føre Udstillingen videre ved at restaurere den i saa stor Udstrækning, at Helhedsindtrykket kunde bevares.

En væsentlig Støtte hertil erholdt man gennem Englands og Frankrigs Tilsagn om, at disse Lande var beredt til, hver for sit Vedkommende, at opføre nye Afdelinger.

Tre Uger efter Branden var Ruinerne skjult bag nye mægtige Façader, og snart derefter aabnede man atter ny belgiske, engelske og franske Afdelinger.

Vel blev det nye kun en svag Afglans af de før saa kostbare Installationer, men det kom dog til at staa som et smukt Eksempel paa, hvad fælles Vilje og fælles Energi formaaede at udrette overfor en Katastrofe af et saa uhyre Omfang.

Den belgiske Hovedhal efter Ildebranden.

Den engelske Afdeling efter Ildebranden.

SUMMARISK OVERSIGT

OVER KOMITÉENS HOVEDREGNSKAB

INDTÆGT:	Kroner
Statstilskud	30 000.00
Tilskud fra Industriforeningen	2 000.00
do. » Komitéen for udenlandske Udstillinger	2 000.00
Udleje i Bryssel	1 387.00
Salg af Materiel	175.00
Refusion af Pladsleje	11 235.96
	46 797.96

UDGIFT:	Kroner
Installation	14 702.99
Fragt	1 451.54
Vagt og Rengøring	781.54
Kontorhold, Porto, Telegrammer	1 156.66
Arkitekt og Funktionærers Rejser	6 794.28
Assurance	2 392.40
Pladsleje	15 452.25
Renter og Provision af Kassekredit	247.97
Gage til Inspektøren i Bryssel	3 000.00
Diverse, Trykning af Beretning m. m.	818.33
	46 797.96

Regnskabet gennemgaaet og Bilagene efterset.

Den 16. April 1912.

Axel R. Møller.

SUMMARISK OVERSIGT

OVER KOMITEENS HOVEDREGNSKAB

Indtægt:	Kroner	Udgift:	Kroner
Statstilskud	13 000.00	Installation	14 703.99
Tilskud fra Industriforeningen	2 000.00	Frøer	1 411.44
do. » Komiteen for udenlandske Udstillinger	2 000.00	Vagt og Rengøring	781.24
Udleje i Brysel	1 387.00	Kontorskold, Porto, Telegrammer	4 [illegible]
Salg af Materiel	[illegible]	Arkitekt og Funktionærers Rejser	[illegible]
Refusion af Pladsleje	11 [illegible]	Annoncer	[illegible]
		Pladsleje	[illegible]
		Renter og Provision af Kassekredit	[illegible]
		Udgift til Indretningen i Brysel	[illegible]
		Diverse, Trykning af Beretning m. m.	[illegible]
	46 797.96		46 797.96

Regnskabet godtgjorte og Bilagene eftersete.

Den 16. April 1910.

Axel R. Møller.